

Betænkning

over forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v.

(Mobilitetsfremmende ydelser, bopælsbetingelser, nyuddannedes ret til dagpenge, pensionisters ret til arbejdsløshedsdagpenge m. v.).

(Afgivet af arbejdsmarkedsudvalget den 22. marts 1973).

Udvalget har i en række møder gennemgået lovforslaget og haft samråd med arbejdsministeren, der tillige skriftligt har besvaret en række spørgsmål.

Udvalget har modtaget en henvendelse fra Dansk Arbejdsgiverforening. Henvendelsen er optrykt som bilag til betænkningen.

Udvalget har indgående drøftet spørgsmålet om afgrænsning af de foreslåede regler i tilfælde af konflikter på arbejdsmarkedet. Reglerne er udformet i overensstemmelse med en betænkning udarbejdet af et udvalg, hvori arbejdsmarkedets hovedorganisationer har været repræsenteret, og er i overensstemmelse med ILO-konventionen (nr. 102), som er tiltrådt af den danske regering. Arbejdsmarkedsudvalget har i den forbindelse noteret sig, at det af ovennævnte betænkning fremgår, at det har været et udgangspunkt for overvejelserne, at der ved en revision af reglerne må lægges afgørende vægt på, at arbejdsløshedsforsikringens neutralitet i konfliktsituationer, som har været et bærende motiv for de hidtil gældende regler, oprettholdes. Tilskudsreglerne og spørgsmålet om, hvor hyppigt der skal være kontakt mellem den arbejdssøgende og arbejdsformidlingen, samt de særlige regler for nyudlærte og dimittender med erhvervsmæssig uddannelse har endvidere været særligt behandlet.

Ministeren oplyste under samrådet, at man ville undersøge, om der er mulighed for at ændre reglerne således, at nyudlærte kan modtage understøttelse straks efter udstået læretid. Ministeren gav endvidere under

samrådet tilsagn om at tage kontakt med arbejdsdirektoratet med henblik på en drøftelse i landsarbejdsnævnet af en stramning af administrationen af de mobilitetsfremmende ydelser, der vedrører bolighjælpen, således at de hensyn, der ligger til grund for reglerne udformning, i højere grad bliver tilgodeset. Udvalget har i den forbindelse specielt peget på det urimelige i, at folk i uopsagte stillinger har mulighed for at få del i de af de gunstige mobilitetsfremmende ydelser, der vedrører bolighjælpen, hvis de efter eget ønske skifter arbejdssted. Ministeren lovede endelig, at spørgsmålet om ligestilling mellem mænd og kvinder i forbindelse med arbejdsformidlingen snarest ville blive søgt løst.

Under arbejdet i udvalget er spørgsmålet om det arbejdskrav, der efter den gældende lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring stilles til personer under 22 år for at opnå ret til dagpenge, blevet berørt.

Arbejdsministeren har i tilknytning hertil oplyst, at begrundelsen for denne særregel, bl. a. efter udbygningen af arbejdsformidlingen, ikke længere er til stede. Spørgsmålet om at søge bestemmelsen ophævet har været overvejet, men der var under en forhandling herom i landsarbejdsnævnet — i hvilket bl. a. arbejdsmarkedets hovedorganisationer er repræsenteret — enighed om at henskyde disse spørgsmål til behandling i forbindelse med forskellige andre spørgsmål vedrørende arbejdsløshedslovens bestemmelser om karenstid og arbejdsbetingelser. Når resultatet af de samlede over-

vejelser foreligger, er arbejdsministeren indstillet på at tage spørgsmålet op til snarlig løsning.

Der er af arbejdsministeren stillet ændringsforslag nr. 1, 2 og 4.

Et *mindretal* (det konservative folkepartis og venstres medlemmer af udvalget) har stillet nedenstående ændringsforslag nr. 3.

Om ændringsforslagene henvises til de ledsagende bemærkninger.

Et *flertal* af udvalget (Erik Andersen (Fr.borg amt), Finn Christensen, Jørgen Peder Hansen, Søren B. Jørgensen, Risgaard Knudsen, Otto Mørch, Bertel Pedersen, Arne Larsen, Grete Westergaard, Elmholt og Valbak) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af arbejdsministeren foreslåede ændringer.

Mindretallet indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med arbejdsministerens ændringsforslag nr. 1 og 2 og ændringsforslag nr. 3, stillet af mindretallet.

Ændringsforslag.

Af *arbejdsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1.

1) Foran nr. 9 indsættes som nyt nummer:

„01. I § 41, stk. 1, nr. 1, indsættes efter „jfr. dog stk. 5“: „og stk. 6“.“

2) Efter nr. 9 indsættes som nyt nummer: „02. I § 41 indsættes som stk. 6:

„Stk. 6. Når forholdene taler derfor, kan arbejdsdirektøren uanset bestemmelsen i stk. 1, nr. 1, tillade, at personer, der har bopæl på Færøerne og i Grønland, optages som nydende medlem.““

Af et *mindretal* (Mads Eg Damgaard, Adam Møller, Simonsen, Robert Christensen, Enggaard og Karlskov Jensen):

3) Lovforslagets nr. 20 udgår.

Af *arbejdsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (Erik Andersen (Fr.borg amt), Finn Christensen, Jørgen Peder Hansen, Søren B. Jørgensen, Risgaard Knudsen, Otto Mørch, Bertel Pedersen, Arne Larsen, Grete Westergaard, Elmholt og Valbak):

Til § 2.

4) I § 2 ændres „den 1. april 1973“ til: „ved bekendtgørelsen i Lovtidende, idet dog § 1, nr. 20, først træder i kraft den 1. juli 1973“.

Bemærkninger.

Til nr. 1 og 2.

Da arbejdsløshedsloven ikke gælder for Færøerne og Grønland, har det hidtil ikke været muligt for arbejdere, der midlertidigt har taget arbejde i en af disse landsdele og har opgivet deres bopæl i det sydlige Danmark, at blive optaget som nydende medlem af en arbejdsløhedskasse med den virkning, at de, når de vender tilbage til det sydlige Danmark, har gennemgået en større eller mindre del af den karenstid på 12 måneder, som er en betingelse for ret til dagpenge under arbejdsløshed. Såfremt de pågældende derimod har bevaret deres faste bopæl i det sydlige Danmark, kan de optages som medlemmer.

Denne forskelsbehandling forekommer ikke rimelig og har bl. a. uheldige virkninger i forhold til de overenskomster, der er indgået vedrørende arbejde i Grønland.

På den anden side ville det være betænkeligt at give en almindelig adgang til optagelse i dansk arbejdsløhedskasse under ophold i Grønland eller på Færøerne, idet den danske arbejdsløhedsforsikring er nøje knyttet til den arbejdsformidlingsordning, som findes i det sydlige Danmark, men ikke på Færøerne og i Grønland, og idet der ikke kan udbetales dagpenge fra arbejdsløhedsforsikringen under ophold på Færøerne eller i Grønland, da loven ikke gælder i disse landsdele.

Det vil derfor være mest hensigtsmæssigt i loven at indføre en adgang for arbejdsdirektøren til at dispensere fra det almindelige bopælskrav, når forholdene taler derfor.

Til nr. 3.

Mindretallet finder ikke, at de i lovforslagets nr. 20 indeholdte bestemmelser i tilstrækkelig grad afgrænser den gruppe af medlemmer, der vil kunne komme i betragtning ifølge lovforslagets bestemmelser.

Til nr. 4.

Når loven er trådt i kraft, skal arbejdsministeren efter bestemmelsen i § 61, stk. 3, 2. pkt., efter forhandling med arbejdsdirektøren, Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark fastsætte nærmere regler om arbejdsløshedskassernes forhold under strejke og lockout.

Under hensyn til den korte tidsfrist har arbejdsministeriet den 14. marts 1973 anmodet de to hovedorganisationer om en udtalelse angående et udkast til en ny bekendtgørelse om arbejdsløshedskassernes forhold

under strejke og lockout. Denne bekendtgørelse skal afløse den nugældende bekendtgørelse nr. 555 af 20. december 1972.

Hovedorganisationerne vil imidlertid ikke være i stand til at afgive en sådan udtalelse, førend loven har fået sin endelige form. Det vil derfor ikke være muligt at kunne udstede den nævnte bekendtgørelse til ikrafttrædelse den 1. april 1973.

På denne baggrund må arbejdsministeriet finde det rigtigst at udskyde ikrafttrædelsen af lovforslaget § 1, nr. 20, i 3 måneder.

Erik Andersen (Fr.borg amt), formand.	Finn Christensen.	Jørgen Peder Hansen.	Søren B. Jørgensen.
Risgaard Knudsen, næstformand.	Otto Mørch.	Bertel Pedersen.	Arne Larsen.
Mads Eg Damgaard.	Adam Møller.	Simonsen.	Robert Christensen.
	Karlskov Jensen.	Elmholt.	Valbak.
			Enggaard.

Bilag 1.**DANSK ARBEJDSGIVERFORENING**

Den 12. februar 1973.

I bemærkningerne til ovennævnte forslag, som arbejdsministeren fremsatte den 15. december 1972, er det om ændringsforslagene vedrørende mobilitetsfremmende ydelser anført, at Dansk Arbejdsgiverforening generelt har taget afstand fra de foreliggende ændringsforslag.

Vi vil nærmere uddybe, hvorfor vi i Landsarbejdsnævnet har taget et sådant forbehold.

Som en væsentlig begrundelse for de foreliggende ændringsforslag er anført, at den forhøjelse af understøttelsesniveauet fra 80 til 90 pct., som blev vedtaget i 1972, har mindsket de lediges interesse i at søge arbejde uden for deres bopælsområde.

Vi er enige i, at forhøjelsen af dækningsgraden for understøttelsen har mindsket incitamentet til at søge arbejde, og det var da også den væsentligste grund til, at vi protesterede, da forslaget om forhøjelse af understøttelsesniveauet i 1972 var til behandling i Folketinget. Det høje niveau hæmmer imidlertid ikke blot den geografiske mobilitet, men også den faglige mobilitet af arbejdskraften, og det burde derfor være en naturlig konsekvens, at man reetablerede dagpenge-niveauet på 80 pct. fremfor at foretage yderligere forhøjelser af ydelserne, som i forvejen så vidt vides er de højeste i Europa.

Hertil kommer, at vi ikke føler os overbevist om, at de foreliggende forslag til ændringer vil bidrage til i nævneværdigt omfang at øge arbejdskraftens geografiske mobilitet.

Det er formentlig først og fremmest beskæftigelsessituationen, familiens indstilling og spørgsmålet om tilfredsstillende boligforhold på tilflytningsstedet, der er afgørende for, om en person vil overtage arbejde andetsteds i landet.

Under behandlingen af spørgsmålet i Landsarbejdsnævnet gik vi derfor ind for, at

man nærmere skulle analysere, hvorledes man fremmer mobiliteten, og ikke fortsat blot foretage traditionelle forhøjelser af forskellige ydelser, såsom rejsehjælp og hjælp til dobbelt husførelse.

Vi fandt det således af interesse nærmere at få belyst sammenhængen mellem de eksisterende boligsikringsordninger og de foreslåede regler om ydelse af bolighjælp, og vi foreslog derfor, at spørgsmålet om eventuelle ændringer af de mobilitetsfremmende ydelser blev taget op i en større sammenhæng.

Endelig pegede vi på de allerede foreliggende muligheder for misbrug af disse ydelser og på, at der i lovgivningen end ikke er klar hjemmel til at kræve beløb, som er udbetalt med urette, tilbagebetalt.

At misbrug finder sted, er i øvrigt senere blevet bekræftet i forbindelse med en række sager om arbejdsvægring hos københavnske murersvende, som havde accepteret anvisning af arbejde i provinsen og fået aconto-beløb udbetalt, men derefter alligevel ikke overtog det anviste arbejde.

Vi skal på denne baggrund henstille til Folketinget, at man kræver hele spørgsmålet om disse ydelsers reelle virkning underkastet en nøjere vurdering, herunder ikke mindst forholdet mellem bolig hjælpen og den eksisterende boliglovgivning.

Nogle af de øvrige ændringsforslag skal muliggøre fastsættelse af ændrede fremmøderegler i forbindelse med, at antallet af formidlingskontorer nedsættes.

Fremmødereglerne fastsættes af arbejdsdirektøren efter forhandling med Landsarbejdsnævnet.

Dansk Arbejdsgiverforening har under drøftelserne af dette spørgsmål taget forbehold over for et forslag om, at fremmøde fremtidig som almindelig regel kun skal finde sted hver 5. uge. Vi finder, at de nuværende regler, hvorefter fremmøde normalt

finder sted én gang hver uge, også vil kunne praktiseres i en situation, hvor antallet af formidlingskontorer reduceres.

Vi er vidende om, at flere arbejdsformidlingschefer deler vor opfattelse.

Under drøftelserne om ændrede fremmøderegler og om reduktion i antallet af eksisterende formidlingskontorer er vi i Arbejdsgiverforeningen nået frem til den opfattelse, at spørgsmål af denne art vanskeligt lader sig løse centralt, men bør kunne overlades til afgørelse hos de enkelte arbejdsformidlingskontorer i samarbejde med de lokale arbejdsmarkedsnævn.

En sådan delegering af kompetencen vil

kun kræve ganske små ændringer i de gældende fremmøderegler, men vil — hvad angår antallet af kontorsteder — formentlig kræve, at der fastlægges en budgetramme for arbejdsformidlingen i de enkelte amter.

Vi har fundet det hensigtsmæssigt at orientere folketingsudvalget om en del af de problemer, vi er stødt på i forbindelse med regionaliseringen af arbejdsformidlingen, idet vi finder disse problemer af interesse for udvalgets videre drøftelser af ændringsforslagene nr. 16 til 19.

Såfremt udvalget ønsker vore synspunkter yderligere uddybet, står vi gerne til udvalgets disposition.

P. F. V.

Leif Hartwell.

/ Arne Lund.

Folketingsudvalget, der behandler forslaget til ændring af loven om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring.